

PERIFERIK LIMFA TUGUNLAR TUBERKULOZOZI PATOMORFOLOGIK KIYESIY TASHXISOTI

Batirova Barchinoy Tadjimuxammadovna

ADTI ftiziatriya va pulmonologiya, mikrobiologiya kafedrasida

Annotatsiya

Ushbu maqola periferik limfa tugunlari tuberkulozining patomorfologik klinik diagnostikasi, shu jumladan tegishli anatomiya, etiologiya, klinik ko'rinish, diagnostika usullari va davolash strategiyalarini to'liq ko'rib chiqishga qaratilgan. Diagnostika usullari va davolash usullaridagi so'nggi yutuqlarga e'tibor qaratgan holda, ushbu maqola periferik limfa tugunlari sili bilan og'rigan bemorlarni parvarish qilish bilan shug'ullanadigan tibbiyot xodimlari uchun qimmatli manba bo'lib xizmat qiladi.

Kalit so'zlar

Periferik limfa tugunlari, tuberkuloz, klinik diagnostika, kompyuter tomografiyasi, gistopatologik tekshirish.

Periferik limfa tugunlari tuberkulozining patomorfologik klinik diagnostikasi ushbu yuqumli kasallikni davolashning muhim jihati hisoblanadi. Sil kasalligi global salomatlik muammosi bo'lib qolmoqda va periferik limfa tugunlarining sil kasalligini aniq tashxislash tegishli davolanishni boshlash va kasallikning tarqalishining oldini olish uchun juda muhimdir. Sil kasalligi *Mycobacterium tuberculosis* keltirib chiqaradigan bakterial infeksiya bo'lib, birinchi navbatda o'pkaga ta'sir qiladi. Biroq, o'pkadan tashqari tuberkuloz, shu jumladan periferik limfa tugunlari sili, o'ziga xos diagnostika va davolash muammolarini keltirib chiqaradi. Periferik limfa tugunlarining sil kasalligi diagnostikasi klinik baholash, tasviriy tadqiqotlar va to'qimalar namunalari gistopatologik tekshirish kombinatsiyasiga tayanadi. Tuberkuloz limfadenitning patomorfologik xususiyatlarini tushunish to'g'ri tashxis qo'yish va to'g'ri davolash uchun juda muhimdir.

Limfatik tizimning tegishli anatomiyasi va periferik limfa tugunlarining taqsimlanishining umumiy ko'rinishi sil kasalligidan tez-tez ta'sirlangan joylar haqida asosiy tushuncha beradi. Kasallik jarayoni haqida tushuncha berish uchun sil kasalligining etiologiyasi, jumladan, sil limfadenitining tarqalishi, patogenezi va rivojlanishi bilan bog'liq xavf omillari o'rganiladi. Periferik limfa tugunlari sil kasalligining klinik ko'rinishi turlicha bo'ladi, lekin odatda bo'yin, qo'ltiq osti yoki chanoqdagi og'riqsiz, asta-sekin kattalashadigan limfa tugunlarini o'z ichiga oladi. Tuberkuloz limfadenitning differentsial diagnostikasi limfa tugunlari kengayishining boshqa sabablaridan tuberkulozni farqlash muhimligini ta'kidlash uchun muhokama qilinadi. Shuningdek, biz laboratoriya tekshiruvlarining, shu jumladan mikrobiologik va molekulyar diagnostika usullarining sil kasalligi tashxisini tasdiqlash va uni boshqa yuqumli va yuqumli bo'lmagan etiologiyalardan farqlashdagi rolini o'rganamiz. To'qima namunalari gistopatologik tekshirish periferik limfa tugunlari sil kasalligini tashxislashning asosi bo'lib qolmoqda. Biz tuberkuloz limfadenitning xarakterli gistologik xususiyatlarini, jumladan kazeoz nekroz, granuloma shakllanishi va kislotaga chidamli tayoqchalarning mavjudligini ko'rib chiqamiz. Molekulyar test va immunohistokimyo kabi ilg'or

gistopatologik usullar, ularning sil kasalligini tasdiqlashda diagnostik foydaliligi kontekstida muhokama qilinadi.

So'nggi yillarda ultratovush, kompyuter tomografiyasi (KT) va magnit-rezonans tomografiya (MRI) kabi tasvirlash usullaridagi yutuqlar periferik limfa tugunlari sil kasalligiga diagnostika yondashuvini kuchaytirdi. Ta'sirlangan limfa tugunlarini lokalizatsiya qilishda, ishtirok etish darajasini baholashda va to'qimalardan namuna olishning tegishli usullarini tanlashda ko'rsatma tadqiqotlarining rolini ko'rib chiqamiz. Periferik limfa tugunlari sil kasalligini davolash tibbiy, jarrohlik va sog'liqni saqlashni o'z ichiga olgan multidisipliner yondashuvni o'z ichiga oladi. Biz hozirgi davolash usullarini, shu jumladan silga qarshi kimyoterapiyani va tanlangan holatlarda jarrohlik aralashuvning rolini belgilaymiz. Muvaffaqiyatli natijalarni ta'minlash va kasallikning tarqalishini oldini olish uchun bemorlarni o'qitish, ularga rioya qilishni qo'llab-quvvatlash va sog'liqni saqlash choralari o'z ichiga olgan kompleks boshqaruv strategiyalarining ahamiyati ta'kidlanadi.

Periferik limfa tugunlarining sil kasalligi, shuningdek, tuberkulyoz limfadenit sifatida ham tanilgan, o'pkadan tashqari tuberkulyoz diagnostikasi va davolashning qiyin jihati bo'lib qolmoqda. Maqolaning ushbu qismida biz periferik limfa tugunlari tuberkulyozining patomorfologik klinik diagnostikasini ko'rib chiqamiz, bu anatomiya, etiologiya, klinik ko'rinish, diagnostika usullari va davolash strategiyasining tegishli jihatlari qamrab oladi. Ushbu jihatlarni tushunish tuberkulyoz limfadenit bilan og'rigan bemorlarni baholash va parvarish qilish bilan shug'ullanadigan tibbiyot xodimlari uchun juda muhimdir. Periferik limfa tugunlarining anatomiyasi va tarqalishi: Limfa tizimi limfa tomirlari va limfoid organlar, shu jumladan limfa tugunlari tarmog'ini o'z ichiga olgan immunitetni nazorat qilish va suyuqlik gomeostazida muhim rol o'ynaydi. Periferik limfa tugunlari butun tanada joylashgan bo'lib, joylashishiga qarab ma'lum guruhlariga bo'linadi. Tuberkulyoz bilan kasallangan periferik limfa tugunlarining umumiy joylari servikal (bo'yin), aksillar (qo'litiq) va inguinal (kas) hududlarini o'z ichiga oladi. Periferik limfa tugunlarining anatomik tarqalishini tushunish sil kasalligini ko'rsatadigan limfadenopatiya bilan og'rigan bemorlarni klinik baholash va maqsadli diagnostika choralari uchun juda muhimdir. Periferik limfa tugunlari sil kasalligining etiologiyasi va patogenezi: Sil kasalligi juda yuqumli va patogen bakteriya bo'lgan Mycobacterium tuberculosis tomonidan qo'zg'atiladi. Sil kasalligining yuqishi asosan bakteriyalarni o'z ichiga olgan aerazolli tomchilarni inhalatsiyalash yo'li bilan sodir bo'ladi. O'pkaga etib borganida, bakteriyalar limfa tizimi orqali tarqalishi mumkin, bu esa periferik limfa tugunlarining kasallik jarayonida ishtirok etishiga olib keladi. Tuberkulyoz limfadenitning rivojlanishi uchun xavf omillari immunitetni susaytirish, noto'g'ri ovqatlanish, ortiqcha to'ldirish va sil kasalligi bilan kasallangan shaxslar bilan yaqin aloqada bo'lishdir. Tuberkulyoz limfadenitning patogenezi ta'sirlangan limfa tugunlari ichida M. tuberkulyozining ko'payishini o'z ichiga oladi, bu esa xarakterli granuloma va kazeoz nekrozning shakllanishiga olib keladi. Klinik ko'rinish va differentsial diagnostika: Periferik limfa tugunlarining tuberkulyozi bilan og'rigan bemorlar tez-tez ta'sirlangan hududlarda og'riqsiz, asta-sekin o'sib boruvchi massalar bilan namoyon bo'ladi. Bir nechta kattalashgan va matlangan limfa tugunlarining mavjudligi tuberkulyoz limfadenitga xosdir. Isitma, tungi terlash va vazn yo'qotish kabi konstitutsiyaviy alomatlar mavjud bo'lsa-da, ular odatda o'pka siliga qaraganda kamroq namoyon bo'ladi. Tuberkulyoz limfadenitning differentsial diagnostikasi limfa tugunlari kengayishining turli yuqumli va yuqumli bo'lmagan etiologiyalarini, shu jumladan reaktiv limfadenopatiya, limfoma, metastatik saraton va boshqa granulomatoz kasalliklarni o'z ichiga oladi.

Silni limfadenopatiyaning boshqa sabablaridan farqlash uchun shifokorlar klinik tarixni, fizik tekshiruv natijalarini va tegishli laboratoriya va tasviriy tadqiqotlarni diqqat bilan baholashlari kerak. Periferik limfa tugunlari tuberkulyozining diagnostika usullari: Periferik limfa tugunlari tuberkulyozi diagnostikasi ko'p qirrali yondashuvni talab qiladi, jumladan klinik baholash, laboratoriya tekshiruvlari, tasviriy tadqiqotlar va to'qimalar namunalarini gistopatologik tekshirish. Kislotaga chidamli tayoqchalarni mikrobiologik tekshirish va molekulyar usullar, masalan, nuklein kislotani kuchaytirish tahlillari limfa tugunlari aspiratlari yoki to'qimalar namunalarida M. tuberculosis mavjudligini tasdiqlashda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Ultratovush, KT va MRIni o'z ichiga olgan tasvirlash usullari ta'sirlangan limfa tugunlarini lokalizatsiya qilish, ishtirok etish darajasini baholash va to'qimalardan namuna olishning tegishli usullarini tanlashga yordam beradi. Yupqa igna aspiratsiya sitologiyasi va eksizyonel biopsiya gistopatologik tekshirish uchun to'qimalar namunalarini olishning keng tarqalgan usullari bo'lib, bu silli limfadenit tashxisini tasdiqlash uchun oltin standart bo'lib qolmoqda.

Tuberkulyoz limfadenitning gistopatologik xususiyatlari: Sil kasalligini aniq tashxislash uchun ta'sirlangan limfa tugunlaridan olingan to'qimalar namunalarini gistopatologik tekshirish juda muhimdir. Xarakterli topilmalar granulomatoz yallig'lanish bilan o'ralgan amorf, eozinofil material sifatida namoyon bo'lgan kazeoz nekrozni o'z ichiga oladi. Granulomalar ichida epitelioid gistiotsitlar, ko'p yadroli gigant hujayralar va limfotsitlar mavjudligi tuberkulyoz limfadenitdan dalolat beradi. Ziehl-Neelsen yoki auramin-rodamin bo'yoqlari kabi maxsus bo'yash usullari to'qimalar namunalarida kislotaga chidamli tayoqchalarni aniqlash uchun ishlatilishi mumkin. Agar gistopatologik xususiyatlar aniq bo'lmasa, sil tashxisini qo'llab-quvvatlash uchun molekulyar test va immunohistokimyo kabi qo'shimcha yordamchi tadqiqotlar qo'llanilishi mumkin.

Ilg'or diagnostika yondashuvlari va boshqaruv strategiyalari: Diagnostika usullari, shu jumladan molekulyar testlar va yangi tasvirlash usullaridagi yutuqlar doimiy ravishda tashxisga yondashuvni shakllantirmoqda. periferik limfa tugunlari tuberkulyozining patomorfologik klinik diagnostikasi. Polimeraza zanjiri reaksiyasi (PCR) va chiziqi zond tahlillari kabi molekulyar tahlillar klinik namunalarda M. sil kasalligini aniqlashning tez va sezgir usullarini taklif qiladi. Bundan tashqari, ilg'or tasvirlash usullari, shu jumladan pozitron emissiya tomografiyasi (PET) va PET-KT sil kasalligining metabolik faolligi haqida qimmatli ma'lumotlarni taqdim etishi va davolanishga javobni baholashda yordam berishi mumkin. Periferik limfa tugunlari sil kasalligini davolash yuqumli kasalliklar bo'yicha mutaxassislar, patologlar, rentgenologlar va jarrohlar o'rtasidagi hamkorlikni o'z ichiga olgan multidisipliner yondashuvni talab qiladi. Izolyatsiya qilingan M. tuberculosis shtammining dori sezuvchanligi profiliga moslashtirilgan silga qarshi kimyoterapiya tibbiy boshqaruvning asosini tashkil qiladi. Diagnostik noaniqlik, terapevtik muvaffaqiyatsizlik yoki yiringli limfadenit mavjudligi holatlarida jarrohlik aralashuvi, masalan, eksizyonel biopsiya yoki limfa tugunlarining diseksiyasi ko'rsatilishi mumkin. Davolanishga javobni baholash, terapiyaning salbiy oqibatlarini aniqlash va kasallikning qaytalanishini oldini olish uchun uzoq muddatli kuzatuv va monitoring zarur.

Xulosa qilib aytganda, periferik limfa tugunlari tuberkulyozining patomorfologik klinik diagnostikasi anatomik, etiologik, klinik, diagnostik va davolashni kompleks baholashni o'z ichiga oladi. Tashxis qo'yish usullari va davolash strategiyalaridagi so'nggi yutuqlarga e'tibor qaratgan holda, sog'liqni saqlash sohasi mutaxassislari tuberkulyoz limfadenitiga tashxis qo'yish va uni boshqarishning

murakkabliklarini samarali yo'lga qo'yishlari mumkin, bu esa pirovardida bemorlarning natijalarini yaxshilashga va global miqyosda sil kasalligini samarali nazorat qilishga olib keladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Мирзобоев, С. И., & Мухамедов, К. С. (2023). Zamonaviy tibbiyot sharoitida birlamchi aniqlangan tuberkulyozning turli shakillarini barvaqt aniqlashda raqamli rentgen diagnostikasining ahamiyati.
2. Javohir, A., & Suhrob, E. (2023). QALQONSIMON BEZ GIPOFUNKSIYA XOLATIDAGI ONALARDAN TUG'ILGAN AVLODLARNING MEZENTERIAL LIMFA TUGUNLARINING MORFOLOGIK O'ZGARISHLARI. Journal of Academic Research and Trends in Educational Sciences, 196-204.
3. Ch, K. Z., & Kasimova, S. A. (2023). O 'TKIR LEYKOZ KLINIK-LABORATOR DIAGNOSTIKASI. O'ZBEKISTONDA FANLARARO INNOVATSIYALAR VA ILMIY TADQIQOTLAR JURNALI, 2(20), 568-572.
4. Khabibullaev, B. B. Учредители: Институт иммунологии Академии Наук Республики Узбекистан. ТЕОРЕТИЧЕСКОЙ И КЛИНИЧЕСКОЙ МЕДИЦИНЫ Учредители: Институт иммунологии Академии Наук Республики Узбекистан
5. Azizova, F. X., AN, O., Ishandjanova, S. X., Umarova, Z. X., & Utepova, N. B. (2021). Морфологическая характеристика Т-зависимых зон органов иммунной системы при хронических интоксикациях.

WORDLY
KNOWLEDGE